

TRANSCRIPT Werkende vrouwtjes en de eigen parochie. Met Anja Meulenbelt (afl. 90)

Met veel veel dank aan: Paula, Julia, Vera, Anouk, Ymke, Holly, Juliëtte en Jenny

NYD = Nydia

ML = Marie Lotte

ANJA = Anja Meulenbelt

NYD Dag parochie, dag eigen bubbel, welkom bij DAMN, HONEY

START INTRO TUNE

ML De podcast over shit waar je als vrouw van deze tijd mee moet dealen

NYD Mijn naam is Nydia

ML En ik ben Marie Lotte

NYD Dit is aflevering NEGENTIG

ML Vandaag te gast... een feminist op wiens schouders wij staan! Ze is politica, oud-docent, activist, auteur van heel binnenkort meer dan 50 boeken, waaronder de klassieker *De schaamte voorbij*, een autobiografie over liefde, seks en de Amsterdamse Vrouwenbeweging in de jaren 70 - die echt opnieuw uitgegeven moet worden HALLO UITGEVERIJ DE GEUS - en ze laat nog altijd, ook al beschrijft ze zichzelf als 'leerling-bejaarde' online, nog regelmatig van zich horen. Onlangs schreef ze voor de de Nederlandse Boekengids een artikel over de arbeidsemancipatie van de moderne vrouw en dat leek ons een heeeeeeele goede gelegenheid om haar eindelijk eens aan de feministische tand te voelen. Welkom Anja Meulenbelt!

ANJA Nou, leuk!

NYD A legend, an icon

ML Nou, absoluut.

NYD Ja vereerd dat je hier zit.

ANJA Ik vind het altijd heel grappig als ik icoon en boegbeeld wordt genoemd, want ik sta ook gewoon bij Albert Heijn om de brokjes voor m'n poes te kopen.

ML Dat moeten iconen en boegbeelden ook gewoon doen

ANJA Jaaaa echt

ML Heel gewoon gebleven

NYD Laten we beginnen met onze openingsrubriek De Femmist en dan ga ik eerst even bij Marie Lotte polsen. Ging jij nog de femmist in onlangs?

ML Ik had een classic. Ik heb deze denk ik ook al eens gehad. Ik kocht bier in de Albert Heijn.

NYD Jij bent ook gewoon gebleven hè? Gaat ook gewoon naar de Albert Heijn

ML Ja ik koop ook gewoon bier. En de medewerker die daar bij de zelfscankassa's stond die vroeg om m'n idee. Dat gebeurde tot een jaar of twee geleden aan de lopende band en daar was ik eerlijk gezegd ook trots op zo babyface-"oeh nou niemand merkt dat ik 30+ ben" en ik moest toen dat een beetje afnam echt een beetje wennen dat er steeds minder naar m'n ID werd gevraagd. En zij vroeg dat en ze keek dus naar m'n ID en ze zei iets in de trant van 'WOOW, ben jij 34?! U!' - ze zei U trouwens - "U(!) ziet er nog zo jong uit!". En het is zeg maar: 1. je bent toch gevleid, ik kan het niet helpen, ik ben toch gevleid en 2. hoe reageert een mens? Want ik bedoel, oké ik weet inmiddels dat het allemaal gewoon maar is dat je niet ouder wil worden als vrouw en rimpels en weet ik veel en daar ben ik tegen dat we dat stom vinden, maar toch ben ik gevleid en hoe reageert een mens daar op?!

ANJA Jaaaa, mag ik?

NYD Zeker, absoluut!

ANJA We zouden ook een hele uitzending over ouder worden kunnen doen, want het merkwaardige is dat als ik zeg dat ik oud ben dat iedereen in ontkenning uitbarst en roept 'nou, dat zou je niet zeggen' en 'je ziet er nog heel leuk uit' en 'je bent NOG actief'. Hoe ouder je wordt, hoe vaker het woord 'nog' in de teksten voorkomt. Terwijl ik denk: waarom is het een belediging als je oud wordt genoemd? Want we willen allemaal oud worden, maar we willen het niet zijn, dat is een interessante tegenstelling. Pas met een boek bij de uitgeverij toen had de PR, de promotie-afdeling, gezegd of ik dat niet samen kon schrijven met een jongere feministe, want jong verkoopt beter. Ik word vaak gematcht met een jonge feministe, dan mag ik het over vroeger hebben en dan mag zij het over nu hebben. En dan moet ik uitleggen: luister, ik ben wel een oude feministe, maar ik ben niet van gisteren. Ik ben helemaal een feministe van vandaag, dus ik krijg ook nooit ruzie met zo'n jong ding (lacht), want meestal zijn we het wel eens. Het is een idee hoor dat oud fout is.

ML En we zijn zo geconditioneerd om dan dus maar te zeggen "o (giechelt) dankjewel!"

NYD "Dankjewel dat ik er nog zo jong uitzie."

ML Het is ehm... ik vond het opvallend, ook van mezelf weer (lacht).

ANJA Het is het ageism en het erge is dat we daar geen leuke actiegroep voor hebben, want niemand interesseert zich er voor dat je oud bent. Ik moet nu ook echt zeggen als mensen "nou, zo oud ben je toch ook weer niet?". 77, hè, dat is oud! Dat is gewoon oud.

ML (grappend) Stokoud!

ANJA Het kan nog stokker, maar het is niet meer piep. Dat is echt waar.

ML Het is niet meer piep, mooi gezegd. Nydia, heb jij een femi-mist?

NYD Ik heb ook een femi-mist. Wij maken een podcasttheatervoorstelling, daarmee zijn we nu een kleine tour door Nederland aan het doen en de vorige keer stonden we in de Brabanthallen in Den Bosch. Daar waren we al een keer geweest en dat was dezelfde technicus die aanwezig was. Dus wij inpakken toen we weggingen en toen zei ik tegen die

technicus - want we komen in het najaar weer terug voor een andere voorstelling - toen zei ik: "Nou, als wij maar vaak genoeg langskomen, dan word jij vanzelf ook een feminist." En toen zei hij: "Hoezo denk jij dat ik geen feminist ben? Misschien ben ik dat al." En toen dacht ik: oh...

ANJA (lacht)

ML Ik zat echt zo: ooooooeh, Nydia...

NYD Ik was er gewoon helemaal ingetrapt. Zo van zo'n technicus, zo'n man, die zal het wel weer onzin vinden. Sowieso heb ik telkens wanneer we binnenkomen met die theatervoorstelling - en heel vaak zijn die technici inderdaad mannen - en zij gaan dan dus onze show deels zien, want ze moeten licht afstellen. En ik voel me daar altijd een beetje raar bij, ik denk altijd 'wat zullen ze vinden?'. Terwijl *who cares* wat die mannen vinden, maar toch heb ik altijd even dat ik daar overheen moet en dat ik denk dat ze allerlei vooroordelen zullen hebben. Het zit zo in m'n hoofd.

ML En het klopt ook niet altijd.

NYD Nee!

ML Ik zit ook al van 'oh, ga je dan ook kijken'. Alsof het een noviteit is dat een man onze show zou gaan kijken. Het is echt apart... Anja, heb je ook een femimisser?

ANJA Nou, weet je, daar zat ik even over te denken, maar ik heb... nou, ik doe van alles... maar ik heb nooit zo het gevoel dat ik me ergens aan moet voldoen. En ergens heb ik *De Schaamte Voorbij* destijds geschreven maar ook echt gezegd dat we met feministische theorie zitten, maar weet je, bijna niemand brengt het echt helemaal... wat doen we eigenlijk? Kunnen we het wel, feministisch leven?

ML Ja, in de praktijk brengen.

ANJA En ik heb besloten dat ik ondanks dat ik een icoon wordt genoemd ik denk: 'Voorbeeld? Wacht even, op eigen risico hè'. Ik beveel mezelf niet aan als voorbeeld, echt niet. Hoogstens dat ik denk dat je moet doen waar je zelf zin in hebt en je niet moet laten

vertellen wat goed en fout is. Zelfs niet door het feminisme. Want daar konden we wat van, alle normen van vroeger afkammen willen we niet meer en dan stiekem zonder dat iemand het merkte allerlei nieuwe normen. Die waren soms net zo benauwend. Wat je wel en niet aan mocht. De directrice van de Vrouwenbeweging, waarvan niemand wist wie dat was, die had besloten dat je je haar niet mocht blonderen, maar met henna verven mocht wel.

NYD En zo krijg je weer een nieuwe leer.

ANJA Ja precies, zo liep ik jarenlang met van die shocking pink-achtige rode krullen. Ja, dat mocht wel.

NYD Maar daar hield je je dus ook wel aan?

ANJA Nou ja kijk, van die dingen dat merk je pas wanneer je iets anders wil en mensen opeens raar beginnen te kijken. Dan denk je 'oh shit, dat is dus de nieuwe norm geworden.'

ML Als je er middenin zit, ga je lekker mee en dan heb je dat helemaal niet door natuurlijk.

ANJA En het was zo dat als je al een man hebt dan mocht je die wel houden, maar aan een nieuwe begon je niet. Dat heb ik dus wel gedaan, ik heb een relatie met een vrouw gehad en dat vond iedereen geweldig en daarna weer met een man en toen zeiden ze 'ben je weer terug'. En ik zei: 'hoezo terug? dit is een nieuwe.' En ik ga me ab-so-luut niet voor laten schrijven met wie ik een relatie mag hebben. Dat doe ik niet, gewoon niet.

ML Want het idee was dat je met de verraders ging als je bewust -...

ANJA Jaaaa! En als je eenmaal de vrouwenliefde had leren kennen dan zou je nooit meer anders willen.

NYD Dat was dus niet het geval

ML (lacht)

ANJA Nou sorry hoor. (lacht)

NYD Sorry hoor, maar vooral niet sorry hoor.

ML Lekker zelf weten

ANJA Ja

RUBRIEK POST

NYD Tijd voor POST! Post, post post

ML Eerst of course een LEUK BERICHT! Het is behalve een leuk bericht ook een heftig bericht, dus dit is ook een triggerwarning. Ik wist niet zo goed hoe ik het moest triggerwarningen, het gaat over seksualisering van transmensen, ookwel transfobie eigenlijk. Dus nou ja, mocht je dat niet willen horen, skip eventjes.

Heee honeys,

Ik hoor altijd de verhalen over mensen die een Damn Honey YES meemaken en ikzelf heb me gister zo in mijn eigen kracht gevoeld dat ik dit ook even met jullie wil delen.

Ik heb vorig weekend een date gehad die uiteindelijk wat verder ging dan een gezellig gesprek. Tijdens het zoenen voelde ik eigenlijk al dat ik niet meer verder wilde maar ik voelde me geïntimideerd en durfde mijn grens niet aan te geven.

Ik liet hem zijn ding doen maar toen hij in mijn broek greep en doorhad dat ik geen vulva heb (ik ben trans en heb geen geslachtsoperatie gehad) schrok hij.

Ik dacht dat ik dit duidelijk met hem had gecommuniceerd maar het was blijkbaar niet tot hem doorgedrongen. Op dat moment was ik bang dat mijn leven in gevaar liep maar ik voelde ook een opluchting dat we in ieder geval niet verder hoefde te gaan met seks. Beide scenario's waren niet het geval.

Na 5 minuten shock begon hij ineens heel obsessief te praten over mijn lichaam; hoe hij dit eigenlijk wel super geil vond en wat hij op seksueel gebied allemaal met me wilde doen. Ik probeerde hem uit te leggen dat ik zelf niet verder wilde maar hier kon hij niet naar luisteren. Hierna volgde een discussie van 20 minuten waarin ik hem probeerde weg te krijgen uit mijn studio maar waar hij steeds met een tegenargument kwam waarom hij wel zou moeten blijven. THE AUDACITY. Ik heb hem uiteindelijk weg gekregen en was super naar van wat er allemaal gebeurd was.

Maar toen!!!!

2 dagen later stuurde hij een bericht dat hij in de buurt was en of ik iets wilde gaan drinken.

Ik was eigenlijk al bezig met het vergeten van de hele situatie maar zag hier een kans: 'Ik ga de macht over mijn lichaam terug winnen en hem confronteren op zijn wangedrag.'

Ik ben voor mijn eigen veiligheid naar een druk café gegaan en heb hem uitgelegd dat ik het walgelijk vind hoe hij over mijn lichaam sprak, dat ik het niet oké vind dat hij niet naar mijn grenzen luisterde en het dringende verzoek om nooitnooitnooit meer een vrouw op deze manier te behandelen.

Hij was er even stil van en kwam met bullshit smoesjes. Ik onderbrak hem en zei dat ik een sorry meer op z'n plaats vond. Hij bood zijn excuses aan, ik heb hem een fijne avond gewenst en ben weggegaan.

Ik heb me nog nooit zo empowered gevoeld en ondanks dat ik vanuit mijzelf die kracht heb gevonden, moeten jullie weten dat de boeken die jullie schrijven en de podcast die jullie maken mij daar enooooorm bij hebben geholpen.

So keep up the beautiful and important work! Jullie zijn een inspiratie en een voorbeeld! ♥

Liefs,

Sebba

ANJA Mooi. Mooi, mooi.

NYD Mooi bericht hè?

ML Kippenvel, huilen... ah! Ik las het, zo mooi! Echt jeetje, wat goed dat je zo voor jezelf bent opgekomen en...

NYD Ook als dat niet lukt, niet erg.

ML Ook als het niet lukt!

NYD Maar mooi dat het wel gelukt is.

ML Dat dit gelukt is. Wauw, wat geweldig, echt, prachtig.

NYD HET POSTSTUK

Ik doe het even anders dit keer, want het is geen brief die ik ga voorlezen, maar wel een vraag die we regelmatig op verschillende manieren krijgen en waarover we graag even in gesprek gaan met jou Anja, namelijk: het principe van preken voor eigen parochie. En nou zag ik dat jij daar best wel een heel helder mening over hebt. En daar wilde ik het graag even over hebben.

ANJA Ja, nee, want weet je, het is choose your battles een kies waar je je energie aan wil besteden en naarmate je ouder wordt, wordt dat belangrijker. Ik heb minder tijd voor mij uit dan ik had, en minder energie. Ik kies ervoor om voor mijn eigen parochie te preken. Ik heb een facebook en die zit altijd vol met euhh.. 5000 mensen en ik zeg het ook tegen ze: 'luister, je mag best met mij van mening verschillen, maar kiffen doe ik niet. Eindeloze doordrammende discussies doe ik niet. Euh.. dit is een plek voor de mensen met wie we in ieder geval een aantal zaken gemeenschappelijk hebben.'

NYD Ja, een soort bepaalde normen en waarden.

ANJA Anti-racisme, feminisme, we zijn voor gelijkwaardigheid. En mensen die daar geen zin in hebben, die hoeven hier niet te zijn. Er zijn genoeg plekken waar je terecht kan. Dus ik heb toen ook, omdat ik dat verwijt ook vaak kreeg van: je preekt voor eigen parochie, heb ik gezegd: 'Ja, dat klopt. Van mijn eigen parochie moet ik het hebben.' Daar komt de verandering vandaan en... kijk en als je ook nog intersectioneel bent, hè, dus dat je ook en over klasse, én over gender, én over kleur hebt, dan is die bubbel echt wel groot, hoor. We hebben nou drie zetels in de Amsterdamse gemeenteraad, mijn bubbel!

NYD Yes! BIJ1!

ML Ja, ja, I lof die bubbel!

ANJA Ja! Dus ik voel mij niet verplicht om eindeloos maar met mensen te moeten praten waarvan ik het gevoel hebt dat die toch niet gaan luisteren zijn. Er zijn van die mensen die zijn van: 'Ja, moet je niet met Thierry Baudet gaan praten?'. Neen! Dat moet ik niet. Die is beyond repair. Daar is niks meer aan te veranderen.

NYD Nee! En die komt ook helemaal niet om iets van jou te leren, op te steken, om van gedachten te veranderen. Dat is ook eigenlijk helemaal geen gesprek, want wij krijgen dus die vraag ook wel eens van: 'Moet je dan niet Thierry B. uitnodigen?' Of nou, noem ze allemaal maar op.

ANJA Ja, nou ja: nee.

ML Nee.

NYD Nee, dat doen we niet.

ANJA Je geeft die man een podium. En als je van tevoren weet: hij is niet bereid om naar mij te luisteren en eerlijk gezegd ben ik ook écht niet meer bereid om naar hem te luisteren. Wat zou je dan?

ML Ja, en het is ook zo: de mensen van wie dus wordt gesuggereerd dat we die uitnodigen in onze podcast denk ik: ja, die mensen hebben de hele tijd al een podium. Waarom zouden

we... Ik geef, liever iemand een podium die je juist veel minder ziet in de mainstream media, die je niet aan het woord hoort en waar ook gewoon heel veel aandacht naartoe moet. Dus waarom zou ik mezelf hier aan onderwerpen, als ik ook gewoon een een gesprek kan hebben waar ik iets van kan leren en dat de gelijkwaardigheid juist ten goede komt?

ANJA Ik vind het ook een raar verwijt, dat kun je gewoon naast je neerleggen. Het, de euh... De tijd is kostbaar, eh... je kiest- choose your battles. Ik vind het echt een spreekwoord om boven je bed te hangen.

ML Ja.

ANJA Wat wil ik met mijn tijd wat bereiken? Wie wil ik bereiken?

NYD En het is ook nog zo dat op het moment dat wij een klein beetje buiten de bubbel treden, bijvoorbeeld, we waren laatst bij AT5. Nou, dan staan daar dus daaronder weer allerlei...: 'nou, die die vriend van haar', want ik noem dan mijn vriend, 'die zal wel niet bestaan', zeg maar.

ML Ja, echt allemaal trollen.

NYD Het is meteen weer vervelend, het is meteen weer trollen. Het is nogal wat om buiten de bubbel, deze standpunten en... En we doen het af en toe wel, ook met liefde, maar vergeet ook niet wat dat kost, zeg maar, om dat te doen.

ML En het is... Ik bedoel... Ik maak zelf onderdeel uit van die bubbel, ik leer elke dag bij. Het is niet zo alsof die hele bubbel al gewoon eh... alles al weet en...

NYD Absoluut niet.

ANJA Welnee, jij hebt net dat mooie verhaal over een trans vrouw. Ja, de bij BIJ1 hebben wij, dat is de partij met de meeste trans mensen van alle partijen. Ik heb veel moeten leren, hoor, want dat dat zijn andere dingen, die komen mij redelijk aanwaaien. Maar sommige dingen denk ik, van: 'Ja, dat daar moet ik mij echt in verdiepen, want dat is niet iets wat ik van binnenuit mij voor kan stellen. Kijk, ik wil best 20 kilo d'r af, maar ik wil niet een ander gender.' Ik heb dat niet.

ML Nee.

ANJA En dat is geen... niet iets om trots op te zijn. Maar het betekent wel dat ik meer mijn best moet doen om te om me in te leven, in hoe dat is, als je je daar wel anders voelt. Net zo goed als dat ik mij echt heb moeten verplaatsen in wat dat betekent als je, als je bruin bent, eh... van kleur bent.

NYD Het zijn perspectieven die wij niet van onszelf meedragen en waarover we dus zullen moeten lezen, luisteren om... om dat beter te begrijpen.

ML Ja, om dat mee te nemen,

NYD Om het beter mee te nemen, om ons daarover uit te spreken. En ik kan ook wel zeggen dat binnen die zogenaamde 'eigen bubbel' d'r nog voldoende discussie is

ANJA Oh, absoluut zeg!

NYD want ik denk ook het gesprek dat wij zometeen gaan voeren over de 'arbeidsemancipatie', tussen aanhalingstekens. Daar valt binnen... binnen de feministische bubbel zijn er ook allerlei meningen over en dat is ook leuk! Want dan ga ik de discussie wel graag aan.

ML Ja, als het het inhoudelijk is.

NYD Ja.

ANJA Want feminisme is 100 bubbels hoor, die euh... aan elkaar plakken en dan weer ruzie krijgen enzo, dat is...

NYD Het hoort er allemaal bij.

ML Ja.

ANJA Dat hoort erbij.

ML Leve de eigen parochie...

NYD Hoera!

Iedereen lacht

TUNE SPONSOR

ML Even een momentje voor de hotste sponsor in town:

NYD Jaja, het is getcheex.com, dat is g-e-t-c-h-e-e-x .com

ML Het steamy maar classy platform CHEEX is alles wat je honeys, wij dus, willen: geen stigma en geen schaamte te bekennen, maar gewoon lekker seksuele vrijheid zonder taboes.

NYD Cheex vindt dat seksualiteit gerepresenteerd moet worden zoals het werkelijk wordt beleefd: op een diverse manier, met plezier en uiteraard met consent.

ML En Cheex is van alle markten thuis. Je kunt er naar eerlijk geproduceerde hotte content kijken én luisteren, er zijn live online workshops en er is een categorie 'learn'. Ik ben daar net even ingedoken en heb weer van alles geleerd.

NYD Vertel

ML Bijvoorbeeld over *shibari*, dat is een japanse bondagekunst. Of over *hentai*, dat is porno maar dan in een soort cartoon-vorm, waar een hoop tentakels die van alles penetreren een hoofdrol kunnen spelen. Het gaat echt alle kanten op.

NYD Ik zag ook een stuk, dat gaat over de *benefits* en de *importance of watching porn*. En dan gaan ze bijvoorbeeld ook, ze maken ook onderscheid van nou, als je het in je eentje kijkt, of als je het met iemand kijkt en waarom representatie belangrijk is. Heel fijn! Heel open, heel fijn.

ML Ja het gaat ook overal over. Over squirten, ook, over de mythe van het maagdevlies, over de G-spot, of die bestaat of niet. Dat soort dingen. En alle moeilijke gevoelens die je d'r eventueel bij kan hebben

NYD Een soort seks-libar-ar-y, libraaarry.

ML Ja, heel informatief.

NYD Benieuwd? Wij mogen jou 14 sexyyyy gratis proefdagen cadeau doen, als je een jaarabonnement afsluit

ML Dat werkt als volgt: ga naar de speciale damnhoney cheex link, die je vindt in de beschrijving van deze podcast, die staat gewoon in je podcastapp

NYD Klik vervolgens op 'try 14 days for free' en glibber away

ML Blijkt het toch niks voor jou? dan kun je binnen 14 dagen vrijblijvend opzeggen en zit je nergens aan vast, dus zet die twee weken wel even in je agenda.

NYD Ja, en kun je nou nooit meer zonder, dan laat je de try out wel doorlopen en verandert-ie automatisch in een jaarabonnement

ML Dus check nou maar die link in de beschrijving van deze podcast en *thank us later*

TUNE Rubriek 'WE MOETEN HET EVEN HEBBEN OVER...

ML WE MOETEN HET EVEN HEBBEN OVER... de arbeidsemancipatie van de moderne vrouw. Een hot hot HOT thema. In columns wordt regelmatig aan vrouwen verteld dat ze van hun luie reet moeten komen en fulltime moeten werken. In 2020 verscheen de docureeks 'Waarom werken vrouwen niet?' van journalist Liesbeth Staats, van haar hand verscheen vorig jaar ook het boek 'Waarom vrouwen minder werken dan mannen (en dat dat ook jouw probleem is).'

NYD En dat was niet het enige boek dat in 2021 verscheen rondom dit thema. Want we hadden ook Sophie van Gool, en die schreef 'Waarom vrouwen minder verdienen en wat we eraan kunnen doen'. De luisteraar niet onbekend, want ook hier te gast geweest. Margot C. Pol die schreef 'Is het al zeven uur/ Mijn jaar als thuisblijfmoeder'. En Ragna Heidweiller en Samuel Levie die schreven samen 'In voor- en tegenspoed (maar alleen als jij de afwas doet: handboek voor nieuwe rolverdeling.' Nou, en over deze vier boeken schreef jij, Anja, onlangs het stuk voor de Nederlandse BoekenGids wat Marie Lotte ook al in de intro

aanhaalde. En wij lazen dat en dachten: oké we moeten hier met je over praten. Want zijn vrouwen nou lui? Zijn het maar allemaal verwende prinsesjes? Is fulltime werken nou de holy grail van de emancipatie? Moeten we aan de bak? Ja, dus daar gaan we het gesprek vandaag over voeren. En we willen eerst eigenlijk even helemaal terug de tijd in. Je komt uit '45, begin januari '45 geloof ik?

ANJA Ja, nog net. Dat is altijd zo leuk als ze weer lelijke dingen zeggen over babyboomers, kan ik meteen zeggen: ik ben er geen. Want ik ben nog van ín de oorlog.

NYD Ja, net de laatste maanden. Hoe stond het er toen voor met de werkende vrouw?

ANJA Nou, het punt was, dat is haast nu niet meer voorstelbaar, omdat het zo snel is veranderd. Mijn moeder die bleef thuis, want die was directeursvrouw en die hoorde niet te werken. En het werd ook niet gevraagd of ze dat wilde. En die deed het huishouden en de kinderen en die had daar nog een werkster bij van drie dagen in de week. En die was doodongelukkig.

NYD en **ML** *begripvol* hmmm.

ANJA Dus daar keek ik naar, en zo iemand, ja, alles wat ze deed, niemand was dankbaar voor wat ze deed. En ze moest elke keer om huishoudgeld vragen.

NYD O ja.

ANJA En dan werd er weer gebromd “alweer?” Dus ze was echt doodongelukkig. En toen was er nog geen feminisme. Tenminste, die allereerste golf daar had ik helemaal geen idee over. En ik dacht: dit nooit. Dit nooit. Zo wil ik niet leven. Dat was in ieder geval voor mij heel erg duidelijk.

ML Echt meteen jong al.

ANJA Kijk het was, het is niet zo dat er geen vrouwen waren die in loonarbeid werkten hè. Kijk als ik het heb over werken, bedoelen we meestal betaald werken. Daarom zijn die titels vaak zo raar.

NYD Van die boeken?

ANJA Ja, waarom vrouwen niet méér werken. Ze werken al. Maar goed, dat is een beetje vooruitlopen op het thema.

NYD Daar komen we zo op.

ANJA Maar in die tijd was het gewoon dat je ophield met betaald werken als je getrouwd was en zeker als je kinderen kreeg.

NYD Ja.

ANJA Terwijl er natuurlijk altijd vrouwen zijn geweest die het zich niet konden veroorloven.

NYD Zoals de werkster.

ANJA Ja, die werkster werkt dus wel. En dan heb je het meteen over het feit: ja, voor wie is feminisme nou? Mag de werkster ook meedoen? En als wat dan? Dus dat is een van mijn thema's. En dat krijg je als je ook nadenkt over klasse. En niet alleen maar over verschillen tussen mannen en vrouwen.

NYD Ja. En heb je hier ook ooit nog met je moeder gesprekken over gevoerd?

ANJA Jaaa. Daar kregen we ruzie over. Kijk mijn moeder snapte niet wat ik wou met die vrouwen. Ze zei "geef mij maar een interessant gesprek". Vond ik ook zo'n uit.. zo'n.. hè..

NYD Dat zei ze?

ML Zij zei “geef mij maar een interessant gesprek”?

ANJA Ja, dat iets met vrouwen interessant was, dat vond zij dus niet.

ML Dus zij bedoelde daarmee “praten met mannen”.

ANJA Ja, praten met mannen is interessant. En vrouwen zijn niet interessant. Maar wat ik ook wel begreep is, zij vond het angstaanjagend wat ik deed. Want om te beginnen was ik voor vrije seksualiteit. En zij had zoiets van: seks geef je niet weg zonder dat je daar iets voor terug staat. Dat is de deal die vrouwen toen maakten. Van: je begint pas aan seks bij voorkeur als je een vaste relatie hebt met oog op een huwelijk en je bent daar een beetje zuinig op. Want als je dat al weggeeft voordat je getrouwd bent, misschien wil-ie dan niet meer. En zij had ook zoiets van: als jij vind dat vrouwen hun eigen geld moeten verdienen, terwijl zij dat niet deed, dat moet je niet te hard zeggen. Want straks stapt die man op. Nou, dat deed-ie ook. En voor haar was er toen eigenlijk geen, nauwelijks, een nieuw leven te verzinnen. Dus ik snapte wel dat zij had geïnvesteerd in een héél ander sprookje.

NYD Ja, het is moeilijk om dan daarna nog te zeggen van: oh dit was eigenlijk.. Want dan heb je het al geleefd.

ANJA Ja, om dan te zeggen: ja ik heb het altijd verkeerd gehad en jij had gelijk, nou dat was dus...

NYD Ja, dat is heel pijnlijk ook.

ANJA Voor haar was ik juist iemand die haar leven moeilijker maakte.

NYD *begripvol* Hmm ja.. ja.

ML En hoe keken de feministen van de tweede golf naar werk? Naar nou ja, betaald werk dus?

ANJA Nou ja, we waren dus heel erg hard bezig om weg te komen uit het idee “wij horen bij het aanrecht en wij zijn alleen maar vrouw van en moeder van”. En dat heeft wel tot gevolg gehad dat we eigenlijk dat hele moederschapverhaal achter ons hebben gelaten. Ik ook. En ik had een kind hè. Ik had een zoontje toen. Ik was op mijn zestiende zwanger, moest van school af. Ik begon mijn leven op mijn twintigste, begon ik met een zoontje onder de arm. Maar ik was niet heel erg bezig met moederschap, ik was juist, hè, toen man-vrouw-maatschappij ook begon en toen over de Betty Friedan over huisvrouwenbestaan, dacht ik: nou gelukkig ben ik ontsnapt.

ML *hoorbare lach op gezicht* o ja.

ANJA En dat betekende ook wel, ik hoorde ook bij de eerste groep die eigenlijk zoiets had van: daar willen we het niet meer over hebben. En dat heeft wel tot gevolg gehad dat we veel de andere kant op zijn geschoven. Dus ik voelde me daar wel een beetje medeplichtig aan, dat ik ook toch wel een beetje heb meegedaan alsof meedoen met de mannen, concurreren met de mannen, vooral vooruit komen, zelf werken, economisch zelfstandig worden, dat dat het idee was van: dat is waar feminisme over gaat, dat is waar emancipatie over gaat.

ML En dan dus een beetje neerkijken op het moederschap en op het huishouden

ANJA Ja, neerkijken op vrouwen die nog besloten om echt thuis te blijven. Dat vond ik wel een beetje zielig.

ML Ja.

ANJA En dat zou ik nog niemand aanraden hoor. Maar dat betekent wel dat we erg de andere kant op zijn geschoven.

NYD Ja, gewoon helemaal...

ANJA Helemaal naar de andere kant. En daarmee hebben we heel erg veel vrouwen in de steek gelaten. Die, nou ja, een van de dingen waardoor ik me daarvan bewust werd, toen ik werd uitgenodigd bij een bijeenkomst van alleenstaande moeders vanwege de verkiezingen. En ik dus niet wist wat ik zag en hoorde. Want het bleek toen dat alleenstaande moeders er in Nederland echt heel slecht voor staan.

NYD Dit is nog niet zo heel lang geleden toch?

ML Ja we hebben het nu niet over de jaren...

ANJA Dit is de vorige verkiezingen.

NYD Ja volgens mij hebben we dat stuk toen gelezen en misschien zelfs toen wel hier besproken inderdaad.

ANJA Ja want toen dacht ik: shit, ik ben het zelf geweest. Ik heb niet de moeite genomen om eens om me heen te kijken hoe het er nu mee staat. En hier zit een groep van vrouwen die voelen zich totaal ondergewaardeerd en afgewezen. Heel veel ervan zaten in de bijstand. Want die zaten met, als je niet hoogopgeleid bent, en dus met een halve baan kunt, daarvan kunt leven, dan zit je klem.

NYD Ja, ja klopt ja.

ANJA Dan zit je gewoon klem.

NYD Je verdient veel te weinig.

ANJA En dat betekent dat iets van 70% van de alleenstaande vrouwen in de bijstand zit, en vervolgens daarop aan worden gekeken alsof die lui op de bank zitten en het verdommen om te werken. En dan komt iemand als... Hoe heet onze burgemeester ook alweer? Uhm.

NYD Halsema?

ANJA Halsema, Femke Halsema. Die komt dan zeggen van: "jaaa, die alleenstaande moeders die moeten toch wel verplicht worden om te solliciteren". Terwijl ik denk: waar heb je het over. Er is geen werk waarvan ze kunnen leven als je het parttime doet. En ze hebben niet genoeg geld om wat mensen de vrouwen die carrière maken, wél kunnen doen.

ML Ja, kinderopvang.

ANJA Hoe... Bijvoorbeeld, ik word al jaren geboycot door Opzij omdat ik een keertje begonnen ben over het directeurenfeminisme, omdat zij elk jaar zo'n verkiezing hebben van de 100 meest invloedrijke vrouwen. Nou drie keer raden, allemaal wit, allemaal hoogopgeleid. En nooit wordt er gevraagd "hoe red jij dat" als ze kinderen hebben. Nou, dan neem je toch maar aan dat die niet allemaal een man thuis hebben zitten die bereid is om huisman te zijn, en dus hoe doen ze dat? Ze huren personeel in. Ze huren andere vrouwen in om op hun kinderen te passen en hun huishouden te doen. En op een of andere manier gaat het feminisme nooit over de werksters en de kinderoppas.

ML Nee.

31

ANJA Nou dat is wat die vrouwen die toen in die zaal zaten, ehm, mij duidelijk hebben gemaakt. Er zaten allemaal andere politici, die begonnen allemaal van ja het minimumloon

moet omhoog en dit moet en dat. En het is allemaal wel waar. En ik zei ja wat jullie eigenlijk nodig hebben, is dat je eindelijk eens gewaardeerd wordt voor wat je doet. En toen begonnen er een paar vrouwen te huilen.

NYD Ja

ANJA En dat, daar krijg ik zelf ook altijd nog een beetje een brok van in mijn keel.

NYD *instemmend geluid*

ANJA Dat ik denk, hoe bestaat het, er zitten dus vrouwen die tegen de klippen op met heel weinig hulp proberen om hun kinderen een goed leven te geven. Dat is de volgende generatie. En daar krijg ik dus ook echt ruzie over met andere vrouwen. Ik zei dit is werk! Dit is bijdragen aan de samenleving. Stel je voor dat we allemaal zouden doen wat Simone de Beauvoir eens heeft gezegd, weet je, ja als je geëmancipeerd wil zijn moet je niet trouwen en je moet geen kinderen krijgen. Dat mag je kiezen, dat mag je kiezen. Dat hebben we bevochten. Niemand hoeft die dat niet wil. Maar om dan neer te kijken op de vrouwen die wel kinderen hebben en dan vaak ook nog in een situatie dat ze dat niet dachten dat ze dat in hun eentje moesten doen, maar gewoon verlaten worden of met een gewelddadige man zitten of wat waardoor ze het alleen moeten doen. En vervolgens kan het niemand wat schelen. Geen enkele politieke partij. Tot Bij1, maar dat is mijn schuld.

NYD, MY: *lachjes als boer met kiespijn*

ANJA Heeft zich mee bemoeid. Links bemoeit zich d'r niet mee, want die zijn niet in loon, het zijn geen arbeiders. En het feminisme interesseert het ook niet.

NYD Ja en om, om het af te maken. Als we zouden leven zoals Simone de Beauvoir met z'n allen. Dan hebben we geen nieuwe generatie.

ANJA Nee, dan hoeven we ons ook niet meer over het klimaat zorgen te maken.

NYD Nee dan is het klaar.

ML Nee, ja

ANJA Dan zijn we gewoon van alles af.

ML Eigenlijk ideaal.

Iedereen lacht

NYD Let's gooo.

ANJA Maar ja dat is het idiote, dat niemand dat bedenkt. Dat ze dus denken van: ja, het is heel emancipatorisch om te zeggen 'ik wil niet trouwen en geen kinderen, wat mag. Maar dat niemand bedenkt: als álle vrouwen dat zouden doen, dan was alles afgelopen.

ML Ja.

ANJA En bovendien als alle vrouwen zo zich zouden meten met mannen en naar het mannenmodel zouden gaan leven. Dan zouden we een hele nare wereld krijgen. Dus waar je vrouw staat dus zegt dat vrouwen meer moeten gaan werken. Ja hoezo? We werken al, als je het optelt.

ML Ja.

ANJA Want vrouwen met kinderen, hoeveel uur die bezig zijn en hoeveel daarvan in betaald werk en hoeveel daarvan in onbetaald werk komen we ongeveer op hetzelfde uit.

ML Ja.

ANJA En dan ga je tegen ze zeggen: nee jullie doen niet genoeg. Hoezo? Wie zegt dat?

ML Je zei in een podcast, hoorde ik je zeggen dat ja dan hebben we het over vrouwen die niet werken, maar ja wat ze doen noemen we geen werk, maar we noemen het liefde.

ANJA Ja, na ja dat is.

ML En dat vond ik heel mooi, dat je het zo zei.

ANJA Ja, na ja en dan is het dus ook, het erge d'r van is dat alle soort werk wat in het verlengde ligt, schoonmaken, oppassen, onderwijs. Vooral de lagere, aan kleinere kinderen wordt gezien als liefdewerk. En daar mag je dus ook niet zeggen dat je te weinig verdient.

ML Ja, dat is allemaal ook zo structureel onderbetaald betaald wordt het, omdat het allemaal ook in het verlengde ligt, wat vrouwen aan onderbetaald zorg werk doen. Maar het onderbetaald. Maar het is ook niet zo dat bijvoorbeeld in de zorg, dat mensen ook niet zo maar hun werk neerleggen en zeggen, we gaan.. we eisen...

ANJA Nee, maar dat is ook het punt, want je kan je patiënten niet in de steek laten, behalve dat het ook heel veel mensen zijn die het zich niet kunnen veroorloven om te staken. Dat is dus de helft van de emancipatie die we, vind ik te lang, ik heb het ook over mezelf, over het hoofd hebben gezien.

NYD En die kloof tussen dat thuis en werk, daar schrijf je ook in je artikel over dat in geen van die vier boeken komt het terug dat daar ook een geschiedenis is. Wat is dan die geschiedenis?

ANJA Nou ja we doen net alsof we, dat noemen we de flint tonisering van de geschiedenis, alsof het heel normaal is dat wij als mensen altijd mannetje, vrouwtje en kinderen hebben geleefd en dat is helemaal niet waar. En dus het kostwinnersprincipe, dat is echt iets van nog, het heeft nog geen eeuw volgehouden. Van man gaat de deur uit en komt thuis met zijn salaris of een everzwijn en de moeder blijft thuis met de kindjes. Zo hebben wij nooit geleefd. Als je terugkijkt naar de geschiedenis voor de industrialisatie, voordat er machines waren, voordat er fabrieken waren, hebben vrouwen altijd, naast het hebben van kinderen ook gewerkt. Ze hebben altijd allerlei activiteiten gedaan om zelf ook geld binnen te brengen. Dat was natuurlijk niet uit luxe. Maar vrouwen hebben altijd gewerkt.

NYD Ja, ja.

ANJA Zelfs in de oertijd gingen vrouwen op zoek naar voedsel met een kind op de rug of op de buik. Want ja waar mannen op jacht gingen, dat was wel fijn, maar je moest altijd maar hopen dat hij terug kwam met genoeg eten. En dat is door antropologen ook echt uitgezocht, het grootste deel van de calorieën die nodig zijn om mensen in leven te houden, wordt over het algemeen, werd ook toen, door vrouwen bij elkaar gezocht.

NYD Ja.

ANJA En dat is gewoon over het hoofd gezien. Het punt was dat door de industrialisatie werd het betaalde werk uit het huis gehaald. Verdween uit het zicht en bleef dus de zorg achter. En toen kreeg je ook dat de kloof tussen mannen en vrouwen veel groter werd, dan die ooit was geweest. Want, seksisme is niet pas uitgevonden door het kapitalisme hoor,

maar het is wel zo dat het werk van vrouwen zowel binnenshuis als het werken voor de markt is altijd belangrijk geweest. Michiel de Ruyter die had een vrouw die ervoor zorgde dat zijn boekhouding, dat de inkopen van zijn, de voeding voor op zijn schepen. Die was een manger.

NYD Oooh ja, ja.

ANJA Dat is dan zo grappig, dat je..., die hield ook haar eigen naam trouwens. Dat zijn buitengewoon geëmancipeerde dames, die niet zaten te wachten of tot het feminisme ze ging uitleggen hoe ze dat moesten doen. Dus we hebben een heel naïef beeld over waar we vandaan komen. En dat, dat hele kostwinners idee, mannen kostwinner, vrouwen thuis, is om te beginnen nooit voor alle vrouwen geschikt geweest, want er zijn altijd vrouwen geweest, bijvoorbeeld alleenstaande moeders, die zich dat helemaal niet konden veroorloven en dat is alweer voorbij.

NYD Ja.

ANJA Mede dankzij het nieuwe feminisme hoor. Omdat wij zeiden van ja maar we waren nog nooit zo goed opgeleid, we werden ouder dan ooit, we kregen minder kinderen dan vroeger, en dan moet je toch de hele tijd thuis blijven zitten met je kinderen? Wie bedenkt dat? Nou dat was de tweede golf. Dus de grote verandering die heeft plaatsgevonden is dat driekwart van de vrouwen tegenwoordig, ongeacht of ze kinderen hebben, in loondienst werken. Maar is het daarmee klaar? En nou zijn er dus feministes die vinden dat wij 100% in loondienst moeten, want het kan nog.. we kunnen nog meer op mannen gaan lijken.

gegniffel

NYD Ja en ook een punt wat steeds weer terug lijkt te komen toch?

ANJA Ja.

NYD Want in de jaren 2000 had je ook al dit soort..?

ANJA Jaaa, ja, jaa, ja hoor, en, en, en hoe heet ze? Weet je als ik mensen niet aardig vind, dan vergeet ik hun naam.

Gelacht

ANJA Dat krijg je, als je oud bent dan het eerste wat gaat.

NYD Zo kan Marie Lotte geen mannen onthouden.

ML Ja, precies.

Gelacht

ANJA Maar dat dat verwende prinsesje zijn. Dan denk ik, nouuu...

NYD Ja, die, die, dat standpunt ja.

ANJA Dat is echt zoo, dat een feminist, iemand die zich fenminist noemd dat durft te zeggen.

ML Ja.

ANJA En hoe heet ze, Staats, die zegt dus van dat dat een daad van verzet is, als vrouwen fulltime werken. En ik zeg: het is een daad van verzet als vrouwen dat NIET doen. Dat we

ons niet laten vertellen, als we kinderen hebben, dat dát geen waarde heeft. En dat we dan maar andere mensen voor in moeten huren om..., waarom is als ik op kinderen pas en daar geld voor krijg, dat werk en waarom als ik thuis blijf met mijn eigen kinderen is dat geen werk? Wat is er mis met passen op kinderen? Wat is er mis met ervoor zorgen dat kinderen groot worden?

NYD Ja en hoeveel werk en tijd en emotionele... hoe.. wat kost het al wel niet.

ANJA Wat kost het niet, en dan zal je ook nog, dat he, wat voor kinderen je toevallig hebt. Ik heb een vriendin, met een kindje die heeft gewoon krampjes en die kan niet werken hiernaast. Dat is haast niet te doen. Nou daar heeft ze ook niet speciaal voor gekozen. Maar dat gebeurt.

NYD Ja.

ANJA Ik kreeg ruzie met een mevrouw, die zei: ja dan zeg jij dat er meer geld ook moet komen voor vrouwen die op een of andere manier, ik vind niet dat huishoudelijk werk en moederschap betaald worden, maar wel dat mensen moeten kunnen leven. Moet een dak boven het hoofd, moet genoeg te eten zijn. En die werd kwaad. Die zei: ja ik heb principieel voor gekozen om geen kinderen te krijgen en nou moet ik wel meebetalen aan de kinderen van anderen. Was ik even perplex.

ML Wil je dan helemaal geen kinderen? Nooit meer?

ANJA Nee, maar het punt is of zij zelf geen kinderen krijgt of niet, is het punt niet. Haar hele leven bestaat uit het werk van kinderen van andere.

ML Ja.

ANJA Dus ik heb een beetje kribbige brief terug geschreven van ik mag hopen dat als jij ooit in het ziekenhuis ligt, dat de mensen die jou verplegen moeten niet zo harteloos zijn als jij over hun bent. Want het zijn allemaal de kinderen van anderen. Die heb jij nodig. Jij kunt helemaal niet zonder de kinderen van andere. Dus hoezo zouden wij daar niet met elkaar aan mee betalen. Doen we trouwens toch al, we betalen voor het onderwijs, ook als je het zelf niet meer nodig hebt. Waarom is het niet meer mogelijk om, wat in allerlei zogenaamde primitieve samenlevingen toch heel vanzelfsprekend is, om de volgende generatie te zien als een collectieve verantwoordelijkheid

NYD Hmhm

ANJA Dat is een beetje afgezaagde eh... spreekwoord eh... over hè je eh... *you need the village to raise a child*. Maar dat is natuurlijk altijd wel zo geweest.

ML Ja

ANJA De eenzaamheid van moderne huisvrouwen, hè dat wat nog maar een eeuw heeft geduurd minder dan een eeuw. Dat je in je eentje, in je eigen eengezinswoning met je eigen kinderen zat. Eh, dat is nooit zo geweest. Vrouwen zijn de de, de, de, moeders hebben het vroeger nooit alleen gedaan. Die hadden altijd familie om zich heen. Vaak meer generaties bij elkaar. Ik zie dat in Gazastrook, waar ik veel ben, nog steeds een mooie, drie generaties bij elkaar. Met veel kinderen. Eh maar dat dat eh eh. En het was normaal dat andere vrouwen meehielpen met het grootbrengen van de kinderen. En ik heb een fantastisch boek van van ehm Sarah Blaffer Hrdy over gelezen. Eh Dat eh dat eh eh eh dat eigenlijk, als je bekijkt wie er het meeste heeft bijgedragen aan het feit dat het onder barre omstandigheden lukt om kinderen groot te krijgen. Grootmoeders.

NYD Hmm, ja

ANJA Grootmoeders eh als je kijkt naar de evolutie waren er niet de vaders. Die waren inderdaad vaak de hert op, maar de de. Wij zijn het enige diersoort waarbij vrouwen veel langer leven dan hun vruchtbaarheid. Dus het is een evolutie dat wij menopauze hebben en daarna nog een vrolijk stuk eh eh door blijven leven in principe. Alleen moet je dan wel uitleggen dat er niks mis is met oud worden. Dus maar goed, dat is dus een ander thema.
lacht

NYD Dat hadden we al een beetje getackeld. *lacht*

ANJA Ja, die hadden wel al. Dus het is heel mooi relativerend als je ietsje meer weet van de geschiedenis en denkt. Ze hebben ons iets wijsgemaakt.

NYD Ja

ML Is dat dan ze het kapitalisme?

ANJA Nou, het kapitalisme heeft hier een buitengewone grote schurkenrol in..

ML Ja toch? *lacht*

ANJA... want die willen dat die willen dat wij doorgaan met ervoor zorgen dat de volgende generatie komt. Maar we mogen daar niks voor vragen en ondertussen willen ze eigenlijk het liefst ook nog dat al die vrouwen fulltime eh in loondienst gaan werken, want dat is voor hun vooral heel erg leuk. Nou, dat is dat... Waarom zouden wij ons totaal in de in de in de vernieling laten werken? En waarom moeten wij net doen als het hetzelfde model

overnemen van mannen? Want kijk de enige keuze die vrouwen nog steeds bijna nooit hebben, dat is fulltime werken en dan iemand thuis hebben zitten die het thuisfront verzorgd.

NYD Die het allemaal... (praten door elkaar) rolt...

ANJA Dat is het mannen model, dan kan je wel carrière maken, dan kan je wel meer dan 40 eh 50 uur in de week eh eh werken. Dat is niet te doen. Als vrouwen dat ook gaan doen, wat voor een maatschappij leven we dan nog?

NYD Maar waar zijn die mannen dan?

ML Ja.

ANJA Nou ja, kijk, dat is ook weer een ander onderwerp. Het het het als je 50 jaar geprobeerd hebt om die mannen zover te krijgen. Dat ze nou eens gewoon..

NYD Een afwasje doen *lacht*

ANJA Eerlijk delen

NYD Ja

ML Ja!

ANJA Mijn beste definitie van feminisme is niet gelijk worden, want gelijk aan wie? En wat is dan gelijk? Maar mijn is eerlijk delen en niet slaan. Dat is mijn kortste definitie van eh van eh eh feminisme. En eerlijk delen. Ik heb vroeger echt gedacht: als vrouwen meer buitenshuis gaan werken, want dat is wat we wel. Wat we deden, daar sta ik ook helemaal

achter. Maar gaan mannen vanzelf. Misschien moet je eens een beetje een zetje geven, meer binnenshuis werken.

NYD Ja

ANJA Dat is dus gewoon mislukt.

ML Ja, dat doen ze niet.

ANJA Nee, en dat dat lossen de vrouwen met eh die een carrière maken op door andere vrouwen in te huren. En er zit iedereen te kijken naar eh wat is de eh, de de loonkloof tussen mannen en vrouwen, terwijl ik denk: kijk eens eventjes naar de kloof tussen vrouwen en vrouwen?

NYD Ja

ML Ja

ANJA Ja, waarom is dat niet? eeeh, Daar die die kloof tussen arm en rijk. Daarom ben ik ook links. Daarom ben ik ook socialist. Daarom vind ik dat je het ook over klassen moet hebben. Die kun je niet wegdenken. Al die vrouwen die carrière maakte in Opzij, die hebben zeer waarschijnlijk eh gewoon genoeg eh geld om eh om het over te hevelen naar andere vrouwen.

NYD Maar vaak euhm... Veel te weinig betaald.

ANJA Nou, dat is weer 't punt en dat zie je dus eh de eh ook. We halen migranten binnen. We hebben het vaak over migranten, zonder de vrouwen uit de Filippijnen uit Indonesië en waar ze vandaan komen zouden wij dit niet eens kunnen doen. Daar zitten vrouwen zonder

ehm eh zonder ehm eh documentatie. Waar iedereen over kankert die komen, hier profiteren. Die komen hier helemaal niet profiteren, die komen werken.

NYD En onder onder..*wordt onderbroken*

ANJA Onder hele erge slechte omstandigheden.

NYD Ja

ANJA Dus dat is eh dat zijn vrouwen uit de Filipijnen. Ik heb er wel eens met één gesproken die heeft twee kinderen en die heeft ze dus in de Filippijnen gelaten en dan.. haar familie past dan op die kinderen en zij past hier op de kinderen van anderen en kan haar eigen kinderen niet zien.

NYD Ja

ANJA Om ze geld naar huis te kunnen sturen, zodat die kinderen tenminste kleren aan hebben als ze naar school gaan.

NYD En dit aspect wordt in veel van die boeken die je bespreekt in dat artikel eigenlijk vergeten. Want ook Liesbeth Staats, ik geloof dat je zegt dat zij dan op een gegeven moment eh introduceert ze de schoonmaker of de werkster of de oppasser?

ANJA Ja

NYD Een naamloos figuur

ANJA Ja

NYD Die eigenlijk een soort van magisch het oplost, terwijl..

ANJA Ja

NYD ..d'r wordt helemaal niet het licht geschenen op wie is dat dan?

ANJA Ja

NYD En hoeveel wordt ie dan bepaald.. betaald? En wat voor leven leidt die persoon dan?

ANJA Nou exact en dat is dus, hoe.. ben ik weer vergeten die d'r was nog zo iemand die het vond dat wij allemaal harder moesten gaan werken en die woonde, leefde in Amerika. En eh dan eh, ja, dat was zo fijn die migranten daar mochten de eerste vijf jaar... krijgen ze geen, geen, welfare eh en die, ja, die waren altijd wel bereid om klussen voor je te doen. Ik dacht, die heeft drie sekse in de hoofd: mannen, vrouwen en personeel.

NYD Ja

ML Ja

ANJA En dat personeel is in je dienst, en dan denk ik: dit kan geen feminisme zijn. Voor mij kan dit geen feminisme zijn. Als we zoveel vrouwen, en ook mannen trouwens, buiten beschouwing laten en doen alsof die een ander soort ras, ander soort mens is, weet ik wat robotten. Eh ehm die nou ja, maar dan, dan verdiende die ook wat.

NYD Ja, want dat is het vaak he. Ook als het gaat over de rechten van mensen die bijvoorbeeld schoonmaken, dat is in Nederland heel slecht geregeld.

ANJA Ja

NYD Eh dan dan hoor je toch al snel: ja, maar zij werken zwart.

ML Ja of eh...

NYD Dus die hoef je ook niet veel te betalen.

ML Ja of, want dat zijn, ze zijn toch zzp'er soort van of zo

NYD Er worden allerlei smoesjes bedacht. Zo van: ja, omdat ze zwart werken ja, vakantiegeld nee, dat hoeft niet. Oh als ze zwanger zijn, gewoon door laten werken.

ANJA Ja

NYD Ziek zijn, nee, hoor, gewoon laten komen, want ze werken zwart, dus verdienen ze al ofzo is dan... Ik, ik weet niet wat de bizarre redenatie erachter is.

ML Maar ze kunnen ook niet echt anders, want dit is dit is wat het is. Vaak zijn natuurlijk ook mensen die

NYD Ja, ongedocumenteerde

ML Ongedocumenteerd zijn, niet weten wat hun rechten zijn, als ze al rechten hebben. Eh en dat die situatie is dus ook gewoon niet oké. Maar we vinden het wel allemaal, maar oké en normaal, want ik heb veel mensen om me heen die ook gewoon dan zeggen: als je, dan neem toch gewoon een schoonmaker, dan neem je toch gewoon een nanny als je weet je wel.

NYD Dat is hier in de podcast ook wel eens gezegd.

ML Ja!

NYD En die hebben wij daar, waren wij d'r toen denk ik ook nog niet zo bewust van.

ML Nee

NYD Dat we daar ook niet heel eh...

ANJA Ja

NYD... hardop doorvroegen van....

ML Ik ben me daar...

NYD ... maar wat betaal je zo'n persoon dan?

ML Ik ben me door Bureau Clara Wichmann heel...

NYD Ja

ML... bewust geworden van...

ANJA Ja

ML ... hoe hoe weinig rechten bijvoorbeeld schoonmakers hebben.

NYD En het ook echt in de wet staat hè. Staat echt in de wet..

ML Je bent werkgever als je eh een schoonmaker inhuurt maar eh verder kan je het eigenlijk helemaal zelf bepalen hoeveel je iemand betaalt en of diegene vakantiedagen krijgt enzo.

NYD En dat je werkgever bent daar zijn veel mensen zich dus niet van bewust.

ML Nee

NYD Dus zij denken gewoon: oh ja, die dame die komt elke week en eh I don't care dat zij
blijkbaar nooit op vakantie..

ML Ja

NYD Of nou ja op vakantie gewoon vrij kan zijn of dat zij nooit ziek kan zijn. Of daar, daar
wordt helemaal niet over nagedacht.

ANJA Ja

ANJA Ja

ML Ja

ANJA Nou, dat is toch gewoon dat, dat.. dit is toch wel een flinke eh eh euhm.. Ja, opgave
als je jezelf serieus feministe noemt.

NYD Ja

ANJA Ik vind dat je, we hier niet meer omheen kunnen en ik zeg niet dat we het nu op gaan
lossen hoor. Went eh dat is onder de gegeven omstandigheden is het inderdaad heel erg
moeilijk om ervoor te zorgen dat mensen die onbetaald zorg werk doen. Om ervoor te
zorgen dat ie wel genoeg geld krijgen. Je kunt, er, bijstand moet omhoog.

ANJA & NYD Dat moet sowieso, ja

ANJA Het minimumloon moet omhoog.

NYD Ja.

ANJA Maar binnen het bestaande systeem zijn daar grenzen aan. Dus eh dat ja, en dan kom je d'r op dat je ... eh binnen het bestaande systeem best. Dat moeten we ook verzorgen. Het voor de mensen helemaal onderaan de ladder. Kijk armoede zou niet mogen bestaan.

NYD Nee

ANJA Maar...

NYD Helemaal niet in zo'n rijk land

ANJA Zou absoluut niet mogen bestaan.

NYD Dat is echt een keus hier

ANJA Als je in 1 van de meest welvarende landen woont, ter wereld.

ML Ja

ANJA Is echt achterlijk. Dat zou niet...

NYD Dat is niet de correcte term denk ik, maar..

ANJA Oke, ja, ja, ja

NYD Maar het is niet hoe het zou moeten.

ANJA Ja, dat is validistisch

NYD Ja

ANJA Nou, wat is het? Het is onacceptabel

NYD Onacceptabel, absoluut.

ML Absoluut ja.

NYD Ja, en toch is het zo. En toch kiezen we-

ML En toch vinden we het allemaal best in Nederland. Ja, of in ieder geval, de politiek en de mensen die de mensen in de politiek kiezen, vinden het allemaal eigenlijk wel best, ja.

ANJA Ja. Het is ook te lastig om op te lossen.

ML Ja, innen- binnen dit systeem ook, want ik- ik- ja, jij zegt, denk ik, eigenlijk dit systeem moet ook gewoon op de schop.

ANJA Jawel, dat is- daarom ben ik ook- word ik ook hoe ouder ik word steeds radicaler. Kijk, ik ga het niet meer meemaken, maar ik- ik zeg wel van de- het is- ik ben er niet tegen om hervormingen er door te douwen, hè, dus verhoogd minimumloon, verhoogde bijstand, maar daar los je het maar voor een heel klein beetje mee- mee op.

ML Symptoombestrijding.

ANJA Uiteindelijk vind ik dat die hele kloof tussen arm en rijk niet meer acceptabel is. Nee.

ANJA Als je ziet, uh, hoe groot de verschillen zijn tussen mensen bovenaan, die- die zelfs tijdens de coronacrisis nog rijker zijn geworden, en de mensen onderaan, die niet genoeg te eten hebben, dat is onacceptabel. En dat betekent ook dat wij, als er wordt gezegd: wij moeten- wij vrouwen moeten allemaal meer betaald werk gaan doen. Voor wie? Wie- wie profiteren daarvan?

NYD Ja.

ANJA Hoeveel van wat wij verdienen, in feite, met het werk wat we doen, komt bij onszelf terecht?

ML Ja.

ANJA Wat hebben wij te zeggen over wat er met het geld wat wij verdienen gedaan wordt? En dan kom je aan iets waarvan- wat- vroeger noemde je dat communisme en dat kan niet meer, want communisme is gewoon echt fout afgelopen, maar dat, uhm... Wij zeggen dat we in een democratie wonen, terwijl we over de allerbelangrijkste beslissingen die- die invloed hebben op ons leven, niks te zeggen hebben. Dat is helemaal niet zo democratisch. Dus dat betekent dat we wat mij betreft de richting in moeten dat we terugveroveren wat van ons is. Dus ik heb niks tegen betaald werken, maar ik wil wat te zeggen hebben over wat er wordt verdiend met mijn werk. Nou, dat is- dat- probeer dat er maar door te krijgen. Nou, daar kun je- kun je- in oefenen, je kunt- er zijn allerlei initiatieven van mensen die gezamenlijk iets opzetten, gezamenlijk proberen om daar geld voor te krijgen enzo. Uh, dus er zijn wel, ja, wat kleine pogingen om te laten zien van: maar dit kan ook, dit kan ook. Maar dan moet de- wat mij betreft moet het hele systeem op z'n kop.

ML Ja.

NYD En voor heel veel mensen is natuurlijk buiten dat systeem stappen totaal onmogelijk.

ANJA Nou ja, dat is- ik neem het- daarom zeg ik ook van, ik ben- we hoeven dat allemaal niet ontzettend veel- we moeten ernaar kijken, we hoeven er niet al te veel schuldgevoel over hebben. Uhm... Het- de- de vrouwen die nu leven van wat ze kunnen verdienen als werkster die- die zijn ook niet geholpen als ik het voortaan allemaal zelf doe. Uhm...

NYD Ze moeten wel goed betaald krijgen.

ML Ja.

ANJA Ze moeten goed betaald worden. Ze moeten gewoon een positie hebben die gelijk is aan of meer lijkt op, uh- maar daarvoor is het om te beginnen nodig dat hun werk als werk wordt-

NYD Precies.

ML Ja.

NYD Volwaardig werk.

ANJA Volwaardig werk. Dus ook voor de- de mensen die uit het buitenland komen, die daar- die- het is in Nederland nog steeds niet echt erkend als werk.

NYD Nee.

ML Ik moet in dit gesprek ook de hele tijd denken aan die, uhm... Je hebt op Reddit de AITA, Am I The Asshole, zo heet die rubriek, en dit gaat wel over twee rijke mensen, maar daarin

mag een persoon- mag een soort kwestie voorleggen en dan mogen de mensen die het lezen zeggen of je een asshole bent of niet. En de kwestie was het volgende. Hij was samen met een- met een vrouw, ze verdienden allebei heel veel geld, maar zij hielden hun- hun financiën best wel strikt gescheiden, ze hadden allemaal afspraken enzo. En hij vond haar ook heel aantrekkelijk, omdat ze dus zo ambitieus was en veel verdiende. Maar nu hadden ze het er dus over dat ze kinderen wilden gaan krijgen en zij *lachend* had dus een hele berekening gemaakt van wat ze dan mist aan salaris, uh, wat het ook haar lijf kostte, gewoon alles wat ze misliep. En toen had ze hem zo'n rekening voorgelegd van: ja, nou, ik wil dit kind wel baren en ook deel- aan het begin dus opvoeden, ik heb maternity leave en weet ik het, maar dan moet jij wel dit betalen en-

NYD Iets van veertigduizend dollar ofzo, was het dan.

ML Ja of vijftigduizend.

NYD Daar was ze op uitgekomen.

ML Ja, en dat was al best wel schappelijk, vond ik eerlijk gezegd, want ze had al dingen door midden gedeeld en weet ik het. En eh, hij had het zo voorgelegd van, nou ja, ik- ergens snap ik het wel, maar ik vind het ook heel erg *off-putting*. Hij vond het heel onaantrekkelijk eigenlijk dat zij dit-

NYD Onromatisch, ook.

ML Ja, een kind dat dan uit liefde geboren moet worden, dat dat zo transactioneel zou worden. En- en iedereen vond hem een ass- of meeste mensen vonden hem wel een asshole en haar best wel iconic, ik ook *lacht*. Maar dat- dit is ook weer zo'n voorbeeld van hoe dus het gedeelte van: oké, je maakt een kind, je voedt iemand op, je levert eigenlijk dus

ook een soort van nieuwe werker aan in het kapitalisme, want iemand gaat ook weer aan het werk, en dat wordt dus niet echt gezien als werk, maar als liefde.

ANJA Ja, dat- zo is het, zo is het. Kijk en- en- en- en de vraag is: kunnen we ons een andere wereld voorstellen?

ML Ja.

ANJA Als je bedenkt: hè, de productiviteit is enorm gestegen. Dat betekent dat wij nu met werk, het meeste soort werk waarin je iets maakt, veel minder uren nodig hebben om genoeg te produceren om waar we van zouden- zouden, uh, kunnen leven. Dat zou betekenen dat wij met vier uur werken per dag genoeg zouden kunnen verdienen om van- van te kunnen leven. Dat betekent dat je, als je dat zou zeggen- stel je voor iedereen als norm werkt vier uur en als norm is vier uur bezig met- met- met het verdelen van zorg, dan hoef je dat ook niet te betalen.

NYD Nee, want dan is dat al-

ANJA Dan hoef je niet zulke *off-putting* rekeningen onder een man z'n neus te schuiven-

***ML** en **NYD** lachen*

ANJA Want ik kan me voorstellen dat je wel even schrikt, als je dus echt gaat bedenken wat- wat het kost.

ML Nou, ja, maar dat is- het is gewoon heel kapitalistisch denken over iets wat we niet als kapitalisme zien. Maar het is heel- je hebt- ja, als je dan in een kapitalistische wereld leeft, dan ga je d'r ook maar gewoon mee- ja, ik snap het heel goed.

ANJA Maar er zijn nog alternatieven mogelijk, als je zegt van: we gaan- we stappen uit het kapitalisme.

ML Ja, precies.

ANJA En dat zou betekenen dat - dat Marx al iets van - die dacht- die was helemaal niet zo erg tegen- tegen de industrialisatie want die zei: daardoor hoeven wij op een gegeven ogenblik veel korter te werken. En dan kunnen we eindelijk filosoferen en uit vissen gaan, zei-ie.

ML giechelt

ANJA En eh dat is- was- vond hij wel het leukste wat er bij was en, uh, en dat is in principe nog steeds waar. Maar dan zullen we wel die- die- die rijke stinkerds gewoon wel een poets moeten bakken, want dat- dat kan niet meer.

NYD Daar heb ik zin in, hoor. O, die rijke stinkerds een poets te bakken.

ML Ik ook.

ANJA lacht

NYD Maar het is toch ook- je hebt ook zoveel wat ze dan *bullshit jobs* noemen of je- je moet dan acht uur op een kantoor zitten, maar wat doe je nou daadwerkelijk? Kan dat niet veel minder? Kan dat niet anders? Is het misschien ook wel deels vluchtgedrag, van: nou, ik ga gewoon lekker naar kantoor, vrouw thuis, die zorgt wel voor de kinderen, lekker rust aan m'n kop, ik ga hier naar een beeldscherm zitten staren en af en toe even koffie halen bij de automaat.

ML E daarna moe thuis komen.

NYD Er zijn natuurlijk heeeel veel banen waar gewoon- waar je gewoon in veel minder uur hetzelfde werk zou kunnen leveren.

ANJA Nou ja, stel je voor dat wij- dat wij meer zelf te zeggen hadden. Kijk, dat is niet makkelijk, hè, want- want de democratie, een echte democratie, moet je oefenen. Stel je voor dat wij zelf kunnen beslissen dat je- of je meer wil werken en dan meer geld wil hebben voor weet ik wat, of dat je minder wil werken en meer tijd wil hebben.

NYD Ja, want hoe waardevol.

ANJA En- en- en hoe- en hoe ga je- hoe ga je dat- hoe ga je dat verdelen? Dat- dat- maar het idee dat wij daar zelf over zouden mogen meebeslissen en dat je dan ook geen bullshit baantjes meer wil doen, want wie heeft er nou zin, ja, als je d'r voor wordt betaald om beetje achter een scherm te-

NYD Te zitten.

ANJA Te zitten en niks te doen.

ML Ja. Allá.

ANJA Maar waarom zou je dat willen?

ML en **NYD** Ja.

ANJA Dat is het punt waar ik de- het- zo- ja, tegen ben als er wordt gezegd- alsof betaald werken altijd emancipatorisch is. Als je ziet hoeveel- wat voor soort werk mensen moeten

doen: heel veel werk is echt he-le-maal niet leuk en emancipatorisch. En dat je allemaal wel enige tijd-bezig bent met schoonmaken ja, dat zou ook helemaal niet erg zijn als we niet allemaal doodmoe waren en dat je dat kan verdelen. En dat je dat kan verdelen. En er zijn mensen die liever schoonmaker, dan... Het idee dat je daar wat over te zeggen zou hebben. Dat zou al zo verschrikkelijk veel uitmaken.

NYD Heb je nog een laatste ander soort ideaalbeeld of iets waarvan je denkt: als dat..

ANJA Nou weet je, het punt is, ik vind dat, ik ben weer vergeten wie dat heeft gezegd, maar iemand heeft gezegd we kunnen ons niet voorstellen dat het kapitalisme echt is afgelopen en we zijn onze verbeeldingskracht kwijt, wat je dan wel gaat doen. Ik denk dat het leuk is om te oefenen in gezamenlijke projecten - nou, jullie zijn daar ook goed in - en als je daar op een gegeven ogenblik geld voor kan krijgen is dat fijn, maar je doet het in eerste instantie omdat dat is wat je doen wil. Nou, mensen die eenmaal de ervaring hebben dat ze gezamenlijk iets opzetten, omdat ze dat willen, dát zijn ervaringen die raak je niet meer kwijt en dan ben je ook moeilijker nog in het gareel te krijgen. Dus ik hoop erg dat meer mensen dingen gaan doen waar ze écht achter staan, waar ze zin in hebben. Waar je wel moe van wordt, maar tegelijkertijd ook geïnspireerd

ML En waar je energie van krijgt

ANJA Ja!

ML Ja, dat is precies wat wij ook doen

ANJA Ja, en wat ik eigenlijk m'n hele leven heb gedaan. Ik heb... vandaar dat ik nu in de

sociale huur zit, want ik heb dus nooit op m'n pensioen gelet, dat is wel een beetje stom, maar mijn grote luxe in mijn leven was dat ik altijd dingen heb gedaan die ik wilde. En dat betekent niet dat het altijd leuk is, hè, maar dat heb je er dan voor over. En als je dan om je heen kijkt, hoe mensen tegenwoordig in werk zitten, denk ik: nou, hoeveel mensen doen echt het werk wat ze ook zouden willen doen als het niet was omdat ze geld moesten verdienen?

NYD Ja.

ANJA Nou, zo'n wereld zou ik dus graag willen en we kunnen daar een voorschot opnemen, voor zover dat lukt.

NYD Ja, nou, luisteraar, aan de slag,

ML Aan de bak en bak ze ook een poets

NYD En bak ze ook vooral een poets

ANJA *lacht*

TUNE DAMN, HONEY YESSS / NO

ML Tijd voor onze afsluiterrrrr: de DAMN, HONEY YES en NO. Nydia, waar werd je boos van meid?

NYD

Mijn NO is, denk ik, een bekende. Nou, het is namelijk de stand van zaken in de geestelijke gezondheidszorg. Dat is in principe niets nieuws natuurlijk. Wachtlijsten... dat is allemaal denk ik ook wel bekend. Maar nu las ik weer iets, eigenlijk, een soort ja, iets nieuws weer. Dat is namelijk dat er de komende tijd allerlei klinieken gaan sluiten of stoppen met het aanbieden van een bepaalde klinische behandeling. En daar schijnt er ook weer een kliniek

te zijn waar de bedden gehalveerd worden. Dus eigenlijk bij allerlei klinieken zie je dat er van alles wegvalt. Dat heeft uiteraard vergaande gevolgen voor een grote groep mensen die daar nu behandeld wordt of op de wachtlijst staat, want er zijn hele lange wachtlijsten. En die klinieken -dat is dus het bizarre er aan- die gaan niet sluiten omdat er geen vraag is of omdat er niemand te behandelen valt. Maar dat heeft eerder te maken met geld en bezuinigingen en 'God dat kost ook zoveel om die mensen de juiste zorg te geven'. En je moet je dus ook voorstellen dat we het hier hebben.. dat ik het hier heb, over vormen van therapie die letterlijk levensreddend zijn voor mensen, hè. Dus het is ook niet zo van oh, nou, die kliniek gaat sluiten, joh, dan ga ik op de wachtlijst van die andere kliniek, want daar bieden ze precies dezelfde therapie aan. Dat zijn vrij specifieke therapieën die het laatste redmiddel van iemand kunnen zijn. Nou, degene waardoor ik dit allemaal weet, is Hazar Chaouni. Ze is activist bij het collectief Feminists Against Ableism en is voorzitter van BIJ1 Arnhem-Nijmegen en zij tweette over het sluiten van de klinieken, dus zo kwam ik hierachter en toen hebben we gevraagd of ze een voice berichtje wilde insturen waarin ze zelf ook kon uitleggen wat er aan de hand is, omdat ze eigenlijk veel beter in deze hele thematiek zit. Dus die wilde ik eventjes aan jullie gaan laten horen.

HAZAR Er zijn nog maar net drie maanden in 2022 voorbij en er gebeurt ontzettend veel op het gebied van de geestelijke gezondheidszorg, afgekort de GGZ. Meerdere instellingen gaan afschalen in de zorg die ze bieden of zelfs volledig sluiten. Altrecht Eikenboom gaat minder cliënten aannemen, zij halveren in bedden en houden er nog maar 16 over en Scelta in Apeldoorn gaat stoppen met het aanbieden van een klinische traject, terwijl veel mensen met een persoonlijkheidsstoornis ontzettend geholpen worden door dit soort behandelingen en de opties in de regio opraken. Ondertussen moet ook Parnassia groep moeilijke keuzes maken. Financieel gaat het slecht. Ze lijden verlies en besluiten daarom twee van hun vestigingen te sluiten in Amsterdam: PsyQ en i-psy. Bij PsyQ alleen al gaat het om 1200

cliënten en i-psy biedt interculturele psychiatrie, wat inhoud dat zij verstand hebben van een rekening houden met verschillende culturele achtergronden. Voor de doelgroep die hier gebruik van maakt, valt er dus een belangrijk en specifiek stuk zorgen weg. Daar houdt het helaas niet op. Ook de kliniek intensieve behandeling van Forsa in Amsterdam valt weg. Deze sluit per één mei vanwege een personeelstekort. Vorig jaar zijn zij ook al gehalveerd in bedden vanwege onderbezetting. Mensen die hier behandeld worden hebben zeer ernstige psychiatrische problemen. Daar is vaak ook sprake van een combinatie van verschillende diagnoses. Het is echt heel erg belangrijk voor deze mensen dat ze hun therapie kunnen voortzetten en dat deze behandelingen blijven bestaan. Dan is er nog het centrum voor psychotherapie het CVP afgekort van pro persona in Lunteren die per één juli gaat sluiten. Hier ben ik zelf ook in behandeling geweest, het is bijna een jaar geleden dat ik de hoofd behandeling heb afgrond. De verklaring van pro persona was in eerste instantie dat het geld op is, maar later in een aflevering van stoorzender de podcast werd een hele andere uitleg gegeven. Ik quote Marc Verbraak van de raad van bestuur van pro persona: "Het zijn relatief dure behandelingen die kosten om en nabij 30000 euro per cliënt op jaarbasis. Voor dat bedrag kunnen we in de regio ambulant, want we willen deze zorg ambulantisieren, vier tot vijf cliënten behandelen per jaar." Hieruit begrijp ik dat het geld niet op is, maar dat ze het liever inzetten op ambulante zorg. Ambulant betekent dat je één of meerdere sessies per week hebt en dat willen ze nu de cliënten van de cvp gaan aanbieden. Dit terwijl bij het cvp mensen behandeld worden met complexe problematiek. De meeste mensen hebben een persoonlijkheidsstoornis en onderzoek heeft uitgewezen dat zij veel meer hebben aan een klinische therapie en hier dan ook veel beter of zelfs volledig van herstellen. Met ambulante therapie ben je veel langer bezig zonder hetzelfde resultaat te behalen. Pro persona is voor mij dan ook een duidelijk voorbeeld dat de problemen binnen de GGZ veel verder gaan dan bezuinigingen, wachttijden en personeelstekorten. Al zijn dit allemaal belangrijke factoren en hangt veel ook samen. Het grootste probleem is, denk ik, dat er op alle lagen te makkelijk

wordt gedaan over de zorgplicht. Met alle laag bedoel ik: de overheid, de zorgverzekeraar en de zorgaanbieder. Stel je krijgt een heftig auto ongeluk. Onderzoek heeft uitgewezen dat je volledig hersteld als je twee maanden in een revalidatiecentrum verblijft, maar de zorgaanbieder en zorgverzekeraar vinden diie behandeling te duur. Ze zeggen dat ze voor dat geld wel vier tot vijf mensen met een gebroken elleboog kunnen helpen. Je moet dus maar twee keer in de week naar een fysio gaan. Je bent dan veel langer bezig, zal niet volledig herstellen en vaak terugvallen hebben maar de overheid laat ze wel mooi de zorgplicht afvinken, terwijl jij niet bent geholpen. Dus ja, de GGZ is simpelweg geen prioriteit voor de overheid en bijvoorbeeld het structurele geld tekort kan ook door hen worden opgelost. Alleen is de GGZ en in hun ogen niet belangrijk genoeg. In corona hebben we allemaal gezien dat er bedrijven financieel overeind zijn gehouden vanwege het belang van de economie en de maatschappij en dat er nu huishoudens gecompenseerd worden voor de stijgende gasprijzen en dat is allemaal zeer begrijpelijk en zeer terecht, maar dan zou de overheid ook GGZ instellingen financieel uit de brand kunnen helpen.

NYD ja bedankt Hazar

ANJA zo is dat, zo is dat

NYD ja, hoor. Dit is het. Er moet gewoon veel meer geld en aandacht naar de geestelijke gezondheidszorg en het is ook wederom hier weer een keuze om deze mensen compleet nou, in de steek te laten, aan hun eigen lot over te laten. Zie maar hoe je doet of zo

ML Het sluit zo goed aan op het gesprek wat we net hadden.

NYD Dit is het.

ANJA Er is echt sprake van een crisis in de zorg, omdat daar veel te veel echt naar marktwerking wordt gekeken. Eh de helemaal de taal van: hoe haal je je targets? Nou, dan kan je beter, vier patiënten hebben die iets iets makkelijkjes hebben. Eh dan kan je dat

afvinken van, we hebben vier patiënten in plaats

NYD Check

ANJA Check, zo hoort er niet met mensen omgegaan te worden

NYD Precies. Ja.

ANJA En dan zitten we, dan is er wel geld om een bank overeind te houden

NYD KLM

ANJA en Schiphol en de de de KLM te redden. En dan zijn mensen die in de in nood zijn worden, ja, die zijn dan te duur.

NYD Ja, want daar hebben we niks aan, hè.

ANJA Ja.

NYD Dat is gewoon hoe er gekeken wordt.

ANJA En dat zijn dus dat is wel hoor, het was al zo, maar het is tijdens de die Corona crisis zijn dit soort dingen wel veel duidelijker geworden. En dit is eh eh dit de GGZ jeugdzorg is ook een rampzálige toestand en en één voorbeeld daarvan weten we door die verschrikkelijke schandaal met met de al die mensen die alles terug moesten betalen van van de kinderopvang.

ML toestand

Speaker 2: Er zijn meer dan duizend kinderen uit huis geplaatst.

NYD Verschrikkelijk

ML Die allemaal nog niet terug zijn

ANJA

Geen van de ouders heeft hun kind nog terug. En dat is het punt. Als je bedenkt hoeveel jeugdzorg kost en hoe slecht het werkt. Want hoeveel mensen die in de jeugdzorg hebben als ja, als kind jarenlang van instituut naar instituut, naar gezin, het, die zijn er behoorlijk gekraakt uitgekomen. Het is stinkend duur. Als datzelfde geld gebruikt zou zijn om degene die die ouders uit uit de brand te helpen, dan hadden die gewoon niet uit elkaar gehoeven.

ML Ja. Dus er worden kinderen uit huis geplaatst en degene die dan voor de kinderen moet zorgen, die krijgen geld in plaats van dat je gewoon het gezin zelf, de ouders zelf steunt en zegt.

ANJA Ja, bij bij de alleenstaande moeder, de super single mom, hadden we een vrouw die, ja de die die buitenlands, met een zoontje en die werkte bij een louche hotel. Dat wist ze niet van tevoren. Hotel gaat failliet. Ze krijgt d'r geld niet. Ze moet uit haar de kamer waar ze mee woont. En op dat moment dreigt dat als zij het eruit wordt gezet, dat haar kind uit huis wordt geplaatst, want zij heeft hem geen veilige woonomgeving meer te bieden. Dan gaat dat kind naar een pleeggezin. Een kind bij een pleeggezin, krijgt pleeggezin krijgt iets van 600 euro.

ML Geef het aan haar.

ANJA Als zij dat geld had, dan hoefde ze dat

ML JA

ANJA dan had ze d'r huur kunnen betalen

NYD dan was de situatie nooit zo geweest

ANJA Dat is ook dus de belachelijkheid van, kan ik dat zeggen, ja ja, belachelijkheid kan ik wel zeggen, eh eh van eh eh van van hoe het werkt. Het is, het is zelfs financieel niet niet acceptabel.

NYD Het is altijd het idee van, wij weten het beter, weet je wel, ja, jij kan zelf, als ouder kun je, als moeder kun je je al die keuze is helemaal niet maken. Wij gaan dat voor jou even oplossen.

ANJA Ja. Nou. Ja.

NYD er wordt ook neergekeken natuurlijk heel erg op veel vrouwen. Ik wil nog heel even afsluiten, want Hazer die zei dat je kunt alles rondom het CVP, dat dat het centrum voor psychotherapie dat ze dus willen gaan sluiten, dat kun je volgen via Instagram en Twitter op @houdcvpopen en je kan een petitie ondertekenen. En weet je, ik zou ook zeggen, laat je hier toch alsjeblieft ook weer over horen.

ANJA Absoluut

NYD hoe meer mensen zeggen, nee, dit pikken we niet, hoe beter. In de shownotes van onze aflevering moet je maar eventjes kijken. Eh eh in je app daar staat een linkje, of ga naar damnhoney.nl/aflevering-90, als je dat kan onthouden. Daar staat een link naar die petitie. Dus teken die alsjeblieft. Ik zal daar ook even een link zetten naar Hazars Twitter-account, zodat je haar zelf ook kan gaan volgen.

Nog even snel, de YES

ML nog even snel de YES.

NYD Die nog even rap er doorheen.

ML Ja

ML Dit nieuws heb je waarschijnlijk al vernomen. We nemen de oplevering eh aflevering ook vrij vroeg op. Maar credit waar credit is due en dit is te belangrijk om over te slaan. Eh, Stem op een Vrouw, did it again! Ik bedoel historische resultaten. De gemeenteraadsverkiezingen van 14, 15 en 16 maart hebben 459 vrouwen met voorkeurstemmen de raad in gekregen en dat vind ik zó fantastisch. En in 90% van de gevallen hebben ze een hogergeplaatste man uit de raad gestoten en dus het is allemaal door de strategie van Stem op een Vrouw. Het is eigenlijk ook treurig, want dat betekent dus wel dat de politieke partijen zelf niet echt meedoen met zeg maar meer vrouwen op de lijst zetten of hoger op de lijst zetten. Dus het zijn niet de kieslijsten die zijn verbeterd, maar eh er staan, maar de kiezers zelf die eh... heeft ervoor gezorgd dat er meer vrouwen in de raad zitten, want die verkiesbare plekken gaan nog altijd veel vaker naar oudere, witte mannen en eh ja, nou ja, de kiezer neemt blijkbaar het heft in eigen handen. Dat vind ik erg fantastisch. Eh in de nieuw verkozen gemeenteraden is 35% van de raadsleden vrouw. Is nog niet genoeg. Maar goed, het is een begin. Waar, even kijken hoor, waar vrouwen tot voor kort in vrijwel elke raad in de minderheid waren, zijn met name steden bezig aan een inhaalslag. In de 70 grootste gemeentes is gemeentesteden is nu gemiddeld 41% van de raadsleden vrouw. Ja, ik vind

het gewoon erg geweldig.

NYD Er waren dus maar zeven steden in heel Nederland waar de verdeling man/vrouw gelijk was,

ML Ja.

NYD en dat is nu dus 24. Dus dat is ook al een stuk omhoog

ML en nog eens 23 gemeentes is er dus nu één man meer dan een vrouw.

NYD dat komt wel in de buurt.

ML Dat komt wel in, dat is basically 50%.

ANJA Schandelijk. Al die mannen hebben, echt hoor, we zijn toch wel gemeen tegen die mannen, hoor, ja!

gelach

ML ja echt vreselijk!

ANJA echt

NYD Ja, echt echt een overname? Of hoe schreef de Volkskrant?

ML Een overname van

NYD die schreef alsof het weer heel vijandig.

ANJA Ja, alsof dat echt een agressieve, een oorlogszuchtige daad was,

NYD zoiets ja

ANJA en dan zeggen ze dat niet bij dat nog steeds mannen in de meerderheid zijn.

NYD ja echt ruim ook. En dan altijd natuurlijk nog de sidenote: we zijn er nog lang niet. Ook al was het wel gelijk man/vrouw, eh, we hebben het net ook over die intersecties gehad...

We zijn er echt het hoe hoe weinig trans mensen in de gemeenteraad

ML en we kregen laatst dus

NYD mensen van kleur

ML Laatste glibberde er nog iemand in onze DM, die zei... die had commentaar op onze aflevering over de gemeenteraadsverkiezingen. Want die zei: ja, hoe zie je dat voor je

dan? Een diverse raad? Wil je dan een trans man en trans vrouw? Een witte? Een zwarte? En toen dacht ik dus: Ja!

NYD Ja, dat is inderdaad wat we willen!

ML Ja dat willen we.

NYD Klopt!

ML Dus je hoeft dat niet zo op te schrijven alsof het dat allemaal niet kan. Dat is precies wat we willen. Want we willen, gewoon dat de volksvertegenwoordiging ook daadwerkelijk een vertegenwoordiging is van het volk. Dus lekker bezig, Stem op een Vrouw! Devika Partiman *love you* en ja, nou ja, moedig voorwaarts.

INSTART EINDTUNE

NYD Dit was aflevering NEGENTIG.

ANJA Zo is dat.

NYD Dankjewel Anja!! Ik vond het zo fijn dat je er was

ANJA Graag gedaan.

ML ja echt heerlijk.

ANJA Dit was ook echt een pijnloze bevalling. Dit was echt leuk om te doen.

NYD Volgende keer weer in debat met Thierry B.

ML Ja

ANJA oke

NYD zeker niet

ANJA nee nee nee nee nee, dan kom ik niet.

NYD Veel dank ook aan Hazar, dat je je verhaal wilde doen

ML bedankt voor de edit Daniël van de Poppe, bedankt voor de jingles Lucas de Gier, bedankt voor de website Liesbeth Smit.

NYD En dan hebben we ook nog een aantal mensen die hebben eh de vorige aflevering voor ons uitgetypt om het toegankelijk te maken voor mensen geen podcast willen of kunnen luisteren. Dit ga ik even heel snel opnoemen: Paula, Julia, Maaïke, Vivianne, Marjon, Suzanne, Noor, en Elianne DANKJULLIEWEL dat jullie geholpen hebben met het typen en als je nou dit hoort en je denkt: ik wil ook wel een keer meetypen: slide in die info@damnhoney.nl inbox want dat hoor ik heel graag.

ML info@damnhoney.nl, eh wil je wat vragen of levensadvies of een leuk bericht, stuur het

NYD of niet

ML zelf weten

ALLEMAAL: DAAAAAAGGGG